OTSUSED

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2018/71,

12. detsember 2017,

Madalmaade elektri tootmise ja hulgimüügi vabastamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL (milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ) kohaldamisest

(teatavaks tehtud numbri C(2017) 8339 all)

(Ainult hollandikeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ, ([1]) eriti selle artikli 35 lõiget 3,

võttes arvesse ettevõtjate DONG Energy A/S (edaspidi „DONG"), ([2]) Eneco B.V. (Edaspidi „Eneco") ja N.V. Nuon Energy (edaspidi „Nuon") (edaspidi ühiselt „taotluse esitajad") 30. jaanuaril 2017 e-posti teel esitatud taotlust,

olles nõu pidanud riigihangete nõuandekomiteega

ning arvestades järgmist:

1. ASJAOLUD

(1) 30. jaanuaril 2017 edastasid ettevõtjad DONG, Eneco ja Nuon komisjonile e-posti teel direktiivi 2014/25/EL artikli 35 kohase taotluse (edaspidi „taotlus").

(2) Taotlus, mille esitasid ettevõtjad DONG, Eneco ja Nuon, keda loetakse võrgustiku sektori hankijateks direktiivi 2014/25/EL artikli 4 tähenduses, käsitleb „elektri tootmise ja hulgimüügi turgu".

(3) Taotluse esitajad on avalik-õiguslikud äriühingud direktiivi tähenduses, sest neid kontrollivad lõppkokkuvõttes riiklikud, piirkondlikud või kohalikud ametiasutused:

a) DONG on kontserni DONG Energy osa. 50,4 % põhiemaettevõtja DONG Energy aktsiatest kuulub praegu Taani Kuningriigile, kellele kuulub ainukontroll selle üle. Veel hiljuti kuulus ettevõtja Taani Kuningriigi ja ettevõtja Goldman Sachs ühiskontrolli alla, ([3]) kuid ehkki 9. juunil 2016 toimunud esmase avaliku pakkumise käigus vähendas Taani Kuningriik oma osalust 58,8 protsendilt, omandas ta ainukontrolli DONGi üle. Taani Kuningriik peab vastavalt Taani Folketingi enamuse poliitilisele kokkuleppele säilitama enamusosaluse vähemalt 2020. aastani.

b) Kontroll Eneco üle kuulub valdusettevõtjale Eneco Holding B.V. Eneco Holding B.V. aktsiaid omab 53 omavalitsusüksust peamiselt Madalmaade sellistes provintsides nagu Lõuna-Holland, Põhja-Holland, Utrecht ja Friisimaa.

c) Nuoni aktsiad kuuluvad Vattenfall AB-le. Vattenfall AB on börsil noteerimata äriühing, mis kuulub 100 % Rootsi riigile.

([1]) ELT L 94, 28.3.2014, lk 243.

([2]) See hõlmab järgmiste ettevõtjate tegevust:
1) DONG Energy Wind Power A/S, mis kuulub kaudselt 100 % DONGile, tütarettevõtjad. See üksus esitas ka ametliku eranditaotluse DONGi nimel;
2) DONG Energy Netherlands B.V., kellele kuulub kaudselt 50 % osalus Enecogen'i elektrijaamas.

([3]) Vt juhtum nr COMP/M.7068.

(4) Kuna taotlusele ei olnud lisatud põhjendatud seisukohta, mille on vastu võtnud sõltumatu siseriiklik ametiasutus direktiivi 2014/25/EL artikli 35 lõike 2 tähenduses, teavitas komisjon oma 24. märtsi 2017. aasta e-kirjas taotlusest Madalmaade ametiasutusi ja palus ka täiendavat teavet. Madalmaade ametiasutused vastasid teabenõudele 19. juuni 2017. aasta e-kirjaga. Vastus leiti olevat ebatäielik, mistõttu komisjon nõudis 27. juulil 2017 täiendavaid selgitusi, mille Madalmaade ametiasutused esitasid 25. septembril 2017.

(5) Arvestades asjaolu, et vastused teabepäringule ei laekunud komisjoni määratud tähtaja jooksul, pikendati otsuse langetamise tähtaega alates tähtajast, mis teabepäringus seati (17. aprill 2017), kuni täieliku teabe saabumiseni (25. september 2017), seega sai komisjoni otsuse vastuvõtmise uueks tähtpäevaks 12. detsember 2017.

2. **ÕIGUSLIK RAAMISTIK**

(6) Direktiivi 2014/25/EL kohaldatakse elektrienergia tootmise ja hulgimüügiga seotud tegevusi käsitlevate lepingute sõlmimise suhtes, välja arvatud kui see tegevus on hõlmatud kõnealuse direktiivi artikli 34 kohase erandiga.

(7) Direktiivi 2014/25/EL artiklis 34 on sätestatud, et direktiivis käsitletava tegevuse võimaldamiseks sõlmitud lepingute suhtes ei kohaldata kõnealust direktiivi, kui liikmesriigis, kus neid ellu viiakse, on see tegevus otseselt avatud konkurentsile turgudel, millele juurdepääs ei ole piiratud. Otsest avatust konkurentsile hinnatakse objektiivsete kriteeriumide alusel, võttes arvesse kõnealuse sektori eripära.

3. **HINDAMINE**

3.1. **Vaba juurdepääs turule**

(8) Juurdepääsu ei peeta piiratuks, kui liikmesriik on rakendanud asjakohased liidu õigusaktid, mis avavad konkurentsile asjaomase sektori või osa sellest, ning kohaldab neid. Nimetatud õigusaktid on loetletud direktiivi 2014/25/EL III lisas. Elektrienergiasektori puhul osutab see Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/72/EÜ ([1]).

(9) Madalmaad võtsid direktiivi 2009/72/EÜ oma siseriiklikku õigusse üle Madalmaade 1998. aasta elektriseadusega ([2]) (*Elektriciteitswet*). Seetõttu tuleks vastavalt artikli 34 lõikele 1 lugeda juurdepääsu turule kogu Madalmaade territooriumil mittepiiratuks.

3.2. **Otsene avatus konkurentsile**

(10) Otsest avatust konkurentsile tuleks hinnata eri näitajate põhjal, millest ükski ei ole iseenesest otsustav. Käesolevas otsuses käsitletud turgude puhul tuleks ühe kriteeriumina arvesse võtta peamiste turuosaliste turuosa asjaomasel turul. Asjaomaste turgude omadusi arvestades tuleb arvesse võtta täiendavaid kriteeriume.

(11) Käesoleva otsuse kohaldamine ei piira konkurentsieeskirjade ega muude liidu õigusvaldkondade kohaldamist. Eriti tuleks silmas pidada, et kriteeriumid ja metoodika, mille alusel hinnatakse otsest avatust konkurentsile vastavalt direktiivi 2014/25/EL artiklile 34, ei pruugi olla samad, mida kasutatakse aluslepingu artikli 101 või 102 või nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 ([3]) kohasel hindamisel. Selle küsimuse tõstatas ka Üldkohus oma hiljutises otsuses ([4]).

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55).

([2]) Wet van 12–7-2012, Stb. 2012, 334 en Inwerkingtredingsbesluit van 12–7-2012, Stb. 2012, 336.

([3]) Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

([4]) 27. aprilli 2016. aasta kohtuotsus, Österreichische Post AG *vs.* komisjon, T-463/14, EU:T:2016:243, punkt 28.

(12) Tuleks silmas pidada, et käesoleva otsuse eesmärk on teha kindlaks, kas taotluses käsitletavad teenused on avatud konkurentsile (turgudel, kuhu juurdepääs ei ole piiratud direktiivi 2014/25/EL artikli 34 tähenduses) sel määral, et ka direktiivis 2014/25/EL sätestatud hankelepinguid käsitlevate üksikasjalike eeskirjadega seotud korra kohaldamiseta on tagatud, et käesolevas otsuses käsitletud tegevuste puhul vajalikud riigihanked korraldatakse läbipaistval, mittediskrimineerival viisil, tuginedes kriteeriumidele, mis võimaldavad kindlaks teha majanduslikult kõige soodsama pakkumise. Seoses sellega on oluline meeles pidada, et mitte kõigi asjaomase turu osaliste suhtes ei kohaldata riigihanke-eeskirju ([1]). Seepärast on neil äriühinguil, kelle suhtes neid eeskirju ei kohaldata, neil turgudel tegutsedes võimalus avaldada konkurentsisurvet neile turuosalistele, kelle suhtes kohaldatakse riigihanke-eeskirju.

3.2.1. *Tooteturu määratlus*

(13) Vastavalt komisjoni praktikale juhtumi COMP M.4110 E.ON – ENDESA (25. aprill 2006) ([2]) puhul saab elektrisektoris eristada järgmisi asjaomaseid tooteturge: i) tootmine ja hulgimüük; ii) ülekanne; iii) jaotamine ja iv) jaemüük. Ehkki mõnda neist turgudest saaks veelgi jagada, ei ole komisjonil olnud tavaks ([3]) eristada elektrienergia tootmise ja hulgimüügi turgu, kuna tootmine on üksnes väärtusahela esimene lüli, kuid toodetud elektrienergia turustatakse hulgimüügituru kaudu.

(14) DONGi, Eneco ja Nuoni taotlus käsitleb elektrienergia tootmist ja hulgimüüki.

(15) Madalmaade tarbijate ja turgude ameti (*Autoriteit Consument & Markt*, edaspidi „ACM“) arvates hõlmab elektri tootmise ja hulgimüügi turg nii tavapärast tootmist kui ka taastuvaid energiaallikaid ([4]). Seda arvestades märkis ACM, et tuuleenergia on elektri tootmise ja hulgimüügi turu osa ([5]). Amet lisas, et tuulest genereeritud elektrit müüakse samadel turgudel kui muudest allikatest toodetud elektrit ([6]). Seega otsustas ACM mitte hinnata eraldi tuuleelektri hulgimüüki.

(16) Taotluse esitajad on seisukohal, et taastuvenergia olukord Madalmaades erineb olukorrast Saksamaal või Itaalias. Taotluse esitajate väitel mõjutavad taastuvenergiat Madalmaades turujõud, ja seepärast on see vastastikku asendatav tavapäraselt toodetud elektrienergiaga. Seoses sellega märgivad taotluse esitajad, et kõigil Madalmaades tegutsevatel energiaettevõtjatel on oma kaubandusettevõtja. Kaubandusettevõtjate kauplemistegevuse raames hangitakse elektrienergiat nii omatoodangust kui ka turult, et täita kohustused oma jaeturu tarbijate ees. Nende kauplemisportfellis on taastuvenergia ja tavapärastelt toodetav energia vastastikku täielikult asendatavad. Kui kaubandusettevõtjad hangivad elektrienergia turult, ostavad nad seda elektribörsilt, aga ka kahepoolsete lepingute, nagu elektriostulepingute alusel. Kaubandusettevõtjad sõlmivad elektriostulepinguid nii tavapäraste kui ka taastuvenergia tootjatega. Elektritootjate kaubandusettevõtjad konkureerivad elektriostulepingute müügis taastuvenergia tootjatega, kes müüvad oma elektrienergiat turuosalistele. Ülekandevõrguettevõtja taastuvenergiat ei tarni. Seepärast mõjutavad taastuvenergiat taotluse esitajate väitel tõepoolest turujõud, mis tähendab, et Euroopa riigihanke-eeskirjade järgimine ei ole vajalik.

(17) Taotluse esitajad lisasid, et tavapäraste tootjate ja taastuvenergia tootjate suhtes kohaldatavad õigusraamistikud on sarnased. Ainus märkimisväärne erinevus on nende meelest taastuvenergia tootjatele antavad toetused, mis peaksid katma taastuvenergia tootmiskulude ja turuhinna erinevuse. Madalmaade toetuskava on tuntud kui Stimulering Duurzame Energieproductie (edaspidi „SDE+“).

([1]) Taotluse kohaselt on võrgustiku sektori hankijad direktiivi 2014/25/EL artikli 4 tähenduses üksnes ettevõtjad Delta, DONG, EDF, Eneco ja Nuon, kelle suhtes seega kohaldatakse riigihanke-eeskirju.
([2]) Juhtum COMP/M.4110 – E.ON/ENDESA, 25. aprill 2006, punktid 10 ja 11, lk 3.
([3]) Juhtum COMP/M.3696 – E.ON/MOL, 21. jaanuar 2005, punkt 223, juhtum COMP/M.5467, RWE-ESSENT, 23. juuni 2009, punkt 23.
([4]) ACMi otsus juhtumis 6015 Nuon/Essent, 21. mai 2007, punkt 53.
([5]) Nuon/Essent, punktid 14 ja 174.
([6]) Peale selle märkis ACM, et lõpptarbija jaoks ei ole elektrienergia täpne allikas enam nähtav. Seoses päritolutagatistega võib eksisteerida teatav jälgitavus, kuid elektrienergia enda päritolu, mida (lõpp)tarbijad ostavad, ei ole võimalik määrata.

(18) Komisjon tegi 2012. aastal erandeid käsitlevad otsused Saksamaa ja Itaalia elektriturgude kohta ([1]). Saksamaa puhul arvas komisjon, et „taastuvenergia seaduse kohaselt reguleeritud elektri tootmine ja turustamine“ ei ole „tavapärastest energiaallikatest toodetud elektri tootmis- ja esmamüügituru“ osa, sest „taastuvenergiat ei müüda hulgimüügiturul otse, vaid kõigepealt ostavad põhivõrguettevõtjad taastuvelektrit seadusega ettenähtud hüvitusmäära eest“. Ka Itaalia puhul oli komisjon seisukohal, et „taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri tootmise ja hulgimüügi turg“ on „tavapärastest energiaallikatest toodetud elektri tootmise ja hulgimüügi turust“ eraldi, sest „taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri müük, mille suhtes kohaldatakse CIP6- ja FIT-mehhanisme, toimub peamiselt energiateenuste haldaja kaudu“. Peamine põhjus, miks komisjon sellist vahet tegi, oli see, et taastuvenergia tootjad müüsid oma toodangut turuvälisele üksusele (Saksamaal ülekandevõrguettevõtja (TSO) ja Itaalias ja Gestore dei Servizi Energetici (GSE)). Nende kahe pretsedendi puhul esitatud täiendavad kaalutlused olid: i) taastuvenergia prioriteetne võrkujuhtimine; ii) seadusega ettenähtud hüvitusmäär. Komisjon märkis, et neil põhjustel ei sõltunud taastuvenergia tootmine Saksamaal ja Itaalias turujõududest.

(19) Käesoleval juhul müüvad taastuvenergia tootjad oma elektrit otse hulgimüügiturul, konkureerides tavapäraste elektritootjatega.

(20) Peale selle ei kohusta Madalmaade elektriseadus taastuvenergiat prioriteetselt võtku juhtima. Taastuvenergia prioriteetne juurdepääs nähakse ette ülekoormuse juhtimise eeskirjas ja seda kohaldatakse üksnes võrgu ülekoormuse korral. Märgitakse aga, et viimastel aastatel ei ole Madalmaades ülekoormuse juhtimisel probleeme olnud.

(21) Saksamaa ja Itaalia pretsedentide ainus ühine joon on seadusega ettenähtud hüvitusmäär. Tuleb aga märkida, et isegi selles on nende kahe pretsedendi puhul märkimisväärseid erinevusi. Seoses sellega märgib komisjon, et SDE+ toetuse jaotus on konkurentsile avatud võistupakkumise kaudu, mis distsiplineerib taastuvenergia tootjate tarnepoliitikat ([2]). SDE+ toetuskorra raames peavad erinevate taastuvenergia tehnoloogiatega projektid konkureerima eelnevalt kindlaksmääratud summale. See konkurents on tehnoloogianeutraalne. Esiteks saavad toetuse need projektid ja/või tehnoloogiad, mis esitavad madalaima hinnaga pakkumise, edasi kallimad, kuni toetuse maksmise vahendid on otsas. Madalmaade SDE+ süsteem toetab seega konkureerivaid pakkumisi, mille puhul konkurendid püüavad oma kulusid minimeerida (sellest sõltub toetuse väärtus).

(22) Seepärast, võttes arvesse eespool nimetatud kaalutlusi, mõjutavad Madalmaade taastuvenergiatootjaid konkurentsipiirangud.

(23) Võttes arvesse Madalmaade elektrituru eespool nimetatud eripärasid direktiivi 2014/25/EL artikli 34 lõikes 1 sätestatud tingimuste hindamisel ning ilma et see piiraks konkurentsiõiguse kohaldamist, määratletakse asjaomane tooteturg nii tavapärastest kui ka taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri tootmise ja hulgimüügi turuna.

3.2.2. *Geograafilise turu määratlus*

(24) Taotluse kohaselt käib palve tegevuse kohta Madalmaade territooriumil.

(25) Oma otsuses juhtumi *RWE/Essent* kohta ([3]) võttis komisjon seisukoha, et turu geograafiline ulatus oli võrdne kas Saksamaa ja Madalmaade oma (tipuvälise koormuse tundidel) ning riiklikuga (tippkoormuse tundidel) või riiklikuga (kogu aeg) – st sõltuvalt sellest, kas eristatakse tippkoormuse ja tipuvälise koormuse tunde ([4]).

([1]) Komisjoni 24. aprilli 2012. aasta rakendusotsus 2012/218/EL, millega vabastatakse elektri tavapärastest energiaallikatest tootmine ja hulgimüük Saksamaal Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/17/EÜ (millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused) kohaldamisest (ELT L 114, 26.4.2012, lk 21) ja komisjoni 26. septembri 2012. aasta rakendusotsus 2012/539/EL, millega vabastatakse elektri tavapärastest energiaallikatest tootmine ja hulgimüük Itaalia põhjaosa makrotsoonis ja lõunaosa makrotsoonis Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/17/EÜ (millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused) kohaldamisest ning muudetakse komisjoni otsust 2010/403/EL (ELT L 271, 5.10.2012, lk 4).

([2]) SDE+ toetuskava loeti 2015. aastal ühtesobivaks ELi riigiabi eeskirjadega, kuna see vähendab konkurentsimoonutust miinimumini – vt SA.39399 (2015/N).

([3]) Juhtum COMP/M.5467, C(2009) 5177.

([4]) RWE/Essent, punkt 32.

(26) ACM täheldas juhtumi *Nuon-Reliant* puhul, et elektri tootmise ja hulgimüügi turu ulatus on vähemalt riiklik ([1]). ACM võttis arvesse impordi konkurentsisurvet. ACM täheldas, et geograafiline turg hõlmab tipuvälise koormuse tundidel vähemalt Madalmaid ja Saksamaad ([2]). Siiski märkis ACM, et suure nõudluse ajal oli impordi konkurentsisurve piiratud, sest ülekandevõimsus on samuti piiratud. ACM täheldas, et Madalmaade hindade seos Saksamaa omadega oli piiratud.

(27) ACM viitas märkidele, et geograafiline turg võiks olla ka tippkoormuse tundidel laiem kui riiklik. ACM prognoosis, et see oleks nii, kui tegelikult olemas olevat impordivõimsust laiendataks vähemalt 6 500 MW-ni ([3]). See turg hõlmaks peale Madalmaade veel Saksamaad või Belgiat. Peale selle, kui oleks „supertippkoormuse tundide" turg (ACM jättis selle küsimuse lahtiseks), ([4]) hõlmaks geograafiline turg juhul, kui tegelikult olemas olevat impordivõimsust laiendataks vähemalt 8 250 MW-ni, Madalmaid ja Saksamaad ([5]).

(28) Pärast *Nuon/Essenti* otsust on olnud mitmesuguseid projekte ülekandevõimsuse suurendamiseks Madalmaade ja naaberriikide vahel. Norra ja Madalmaade vaheline 700 MW võimsusega NorNed kaabel on olnud kasutusel 2008. aastast. Ühendkuningriigi ja Madalmaade vaheline 1 000 MW võimsusega BritNed kaabel on olnud kasutusel 2011. aastast. Mitmed muud projektid on pooleli:

Piir	Võrkudevaheline ühendus	Võimsus (MW)	Ehitusaasta
Saksamaa	Doetinchem-Wesel (uus)	1 500	2016 (kasutuselevõtt 2018)
Saksamaa	Meeden-Diele (laiendus)	500	2018
Taani	COBRA	700	2019
Belgia	Kreekrak-Zandvliet	700–900	2021

(29) Madalmaade ja naaberriikide vahelise ülekandevõimsuse märkimisväärne suurenemine mõjub konkurentsile Madalmaade elektritootmise turul tõenäoliselt positiivselt.

(30) Komisjon võtab arvesse impordi kasvavat tähtsust Madalmaade elektri tootmise ja hulgimüügi turul ning on seisukohal, et direktiivi 2014/25/EL artikli 34 lõikes 1 sätestatud tingimuste hindamise eesmärgil tuleb lugeda Madalmaade elektri tootmise ja hulgimüügi turgu suuruselt vähemalt riiklikuks.

3.2.3. *Turuanalüüs*

a) Turuosad

(31) Oma varasemates otsustes ([6]) oli komisjon seisukohal, et kolme suurima ettevõtja koguturuosa oli tootmise ja hulgimüügiturul märkimisväärne. Kuid võttes arvesse, et mitte kõigi turuosaliste suhtes ei kohaldata riigihanke-eeskirju, keskendub analüüs selliste üksikute turuosaliste positsioonile turul ja konkurentsipiirangutele, kelle suhtes riigihanke-eeskirju kohaldatakse. Oluliseks võib lugeda ka muid turukontsentratsiooni meetmeid.

([1]) ACMi otsus juhtumis 5098/E.ON–NRE; ACMi otsus juhtumis 3386/Nuon – Reliant Energy Group.
([2]) Visioonidokument koondumistest energiaturgudel, mille Madalmaade Konkurentsiamet (NMa) avaldas novembris 2006, punkt 139.
([3]) Samas, punkt 139.
([4]) Samas, punktid 29 ja 72, ning varasem määratlus juhtumi Nuon/Reliant joonealuses märkuses 4: „*Supertippkoormus on elektrivajadus tööpäevadel kella 8:00 ja 20:00 vahel*".
([5]) Samas, punkt 139. Nuon/Essent, punkt 91.
([6]) Rakendusotsus 2012/218/EL ja rakendusotsus 2012/539/EL.

(32) Madalmaade keskstatistikaamet (*Centraal Bureau voor de Statistiek*, edaspidi „CBS“) avaldas 2015. aasta veebruaris aruande Madalmaade elektrituru kohta ([1]). Selle aruande kohaselt oli Madalmaade olemasolev võimsus umbes 31,5 GW, millest 20,1 GW moodustas tsentraliseeritud olemasolev võimsus ja 11,5 GW detsentraliseeritud olemasolev võimsus. Tsentraliseeritud tootmine määratleti kui elektri tootmine soojus- või tuumaelektrijaamades, mis varustavad otse kõrgepingevõrku. Kogu muu elektritootmine liigitatakse detsentraliseerituks ja see hõlmab soojusenergiarajatisi, tuuleenergiat, vee-energiat ja päikeseenergiat.

Tabel 1

Olemasolev võimsus (MW ja rajatiste arv) 2012., 2013. ja 2014. aastal

	2012 (MW)	2012 (arv)	2013 (MW)	2013 (arv)	2014 (MW)	2014 (arv)
Tsentraliseeritud	19 025	48	20 132	50	21 515	49
Detsentraliseeritud	10 905	6 405	11 408	6 451	11 799	6 445
Kokku	**29 930**	**6 453**	**31 540**	**6 501**	**33 314**	**6 494**

(*Allikas:* CBS)

(33) Taotluse esitajad esitasid ka endi tootmisnäitajad, sh kui palju toodetakse elektrienergiat tavapäraste, ja kui palju taastuvate energiaallikate arvel. Järgnevast tabelist on näha, et kogutoodang vähenes aeglaselt, samal ajal, kui DONGi ja Eneco osa kogutoodangus on aeglaselt kasvanud. Nuoni toodangu maht on püsinud suhteliselt stabiilsena. Taotluse esitajate ühine osa kogutootmises on alla 20 %. Nende koguturuosa tavapäraste ja taastuvate energiaallikate osas ei erine oluliselt.

Tabel 2

Elektritootmine, taastuvate ja tavapäraste energiaallikate arvel (miljonid MWh), 2011–2015 (esialgne), ([1]) turuosad sulgudes

Elektritootmine	2011	2012	2013	2014	2015
Elektritootmine	*113 000*	*102 500*	*100 900*	*103 400*	*109 600*
Dong	500 (0,5 %)	600 (0,6 %)	500 (0,5 %)	1 300 (1,2 %)	1 300 (1,2 %)
Eneco	1 500 (1,3 %)	2 200 (2,2 %)	1 500 (1,5 %)	2 600 (2,5 %)	4 900 (4,4 %)
Nuon	13 400 (11,9 %)	13 100 (12,8 %)	17 100 (17 %)	13 900 (13,4 %)	13 700(12,5 %)
Muud	97 500 (86,3 %)	86 600 (84,5 %)	81 800 (81 %)	85 700 (82,8 %)	89 700 (81,8 %)
Tavapärane energia	*101 000*	*90 000*	*88 900*	*91 600*	*96 400*
Dong	[…] (*)	[…]	[…]	[…]	[…]
Eneco	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Nuon	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Muud	86 900 (86,1 %)	75 500 (83,9 %)	71 400 (80,3 %)	75 900 (82,9 %)	79 400 (82,3 %)

([1]) Centraal Bureau voor de Statistiek, „Elektriciteit in Nederland“, veebruar 2015, vt https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2015/07/elektriciteit-in-nederland.

Elektritootmine	2011	2012	2013	2014	2015
Taastuvenergia	*12 000*	*12 500*	*12 000*	*11 800*	*13 200*
Dong	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Eneco	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Nuon	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Muud	10 600 (88,4 %)	11 100 (88,5 %)	10 400 (86,4 %)	9 800 (82,7 %)	10 300 (77,9 %)

(*) Konfidentsiaalne teave.
([1]) http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=00377&D1=a&D2=701,712,714-715,718,729,731-732&HDR=G1&STB=T&VW=T

(34) 25. septembril 2017 esitasid Madalmaade ametiasutused täiendavaid andmeid. Need on võetud kokku järgnevas tabelis.

Käitaja	Turuosa	2013	2014	2015
Delta	Tootmine: Maht:	[…]	[…]	[…]
DONG	Tootmine: Maht:	[…]	[…]	[…]
EAF	Tootmine: Maht:	[…]	[…]	[…]
Eneco	Tootmine: Maht:	[…]	[…]	[…]
NUON	Tootmine: Maht:	[…]	[…]	[…]

(35) Nii taotluse esitajate ([1]) kui ka Madalmaade ametiasutuste esitatud teave näitab, et muude elektritootjate suhtes, kes omavad koos kumulatiivset turuosa umbes 70 % – 80 %, riigihankeõiguse sätteid ei kohaldata.

(36) Käesoleva otsuse eesmärk on teha kindlaks, kas elektri tootmise ja hulgimüügiga seotud tegevused on avatud konkurentsile (vaba juurdepääsuga turgudel) sel määral, et ka direktiivis 2014/25/EL sätestatud üksikasjalikke hankelepinguid käsitlevate eeskirjadega seotud korra kohaldamiseta on tagatud, et asjaomaste tegevuste puhul vajalikud riigihanked korraldatakse läbipaistval, mittediskrimineerival viisil, mis tugineb kriteeriumidele, mis võimaldavad võrgustiku sektori hankijal kindlaks teha majanduslikult kõige soodsam pakkumine.

(37) Elektri tootmise ja hulgimüügitarnega seotud eespool esitatud asjaolud viitavad sellele, et riigihanke seaduse sätetega hõlmatud turul tegutsejad on otseselt konkurentsile avatud.

([1]) Taotluse punkt 5.2.3.

b) Muud tegurid

(38) Import moodustab Madalmaades 28 % kogu tarnetest ja tarbimisest. See oli näiteks suurem Itaalia elektriekspordist (13,4 %), kui hinnati Itaalia elektritootmisturgu ([1]). Komisjon leidis, et nimetatud import mõjus konkurentsi soodustavalt, ja parandaks seda veelgi, kui täiendav ülekandevõimsus kättesaadavaks saaks. Impordi maht Madalmaade turul toetab järeldust, et Madalmaade elektritootmisturul tegutsevad võrgustiku sektori hankijad on konkurentsile avatud.

(39) Riikliku konkurentsiameti ACM analüüsitud hulgimüügituru likviidsuse määr ([2]) ja Madalmaade tasakaalustamisturu toimimine ei lükka ümber järeldust, et Madalmaade elektritootmisturul tegutsevad võrgustiku sektori hankijad on konkurentsile avatud.

4. **JÄRELDUSED**

(40) Võttes arvesse eespool käsitletud tegureid, tuleks direktiivi 2014/25/EL artikli 34 kohast ostjate täidetavat konkurentsile otsese avatuse tingimust pidada Madalmaade elektri tootmise ja hulgimüügi puhul täidetuks.

(41) Kuna turule piiramatu juurdepääsu tingimust peetakse täidetuks, ei kohaldata direktiivi 2014/25/EL, kui ostjad sõlmivad lepinguid elektri tootmise ja hulgimüügi võimaldamiseks Madalmaades, ega ka juhul, kui korraldatakse ideekonkurss sellise tegevuse sooritamiseks nimetatud geograafilises piirkonnas.

(42) Käesolev otsus lähtub 2017. aasta jaanuarist 2017. aasta novembrini kehtinud õiguslikust ja tegelikust olukorrast, nagu seda on kirjeldatud taotluse esitajate ja Madalmaade ametiasutuste esitatud teabes. Otsuse võib läbi vaadata, kui õigusliku või tegeliku olukorra olulise muutumise tõttu ei ole direktiivi 2014/25/EL artikli 34 kohaldamise tingimused enam täidetud.

(43) Tuletatakse meelde, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL ([3]) artikliga 16 nähakse ette erand nimetatud direktiivi kohaldamisest hankija väljastatud kontsessioonide puhul, kui liikmesriigis, kus kontsessiooni täidetakse, on vastavalt direktiivi 2014/25/EL artiklile 35 tuvastatud, et kontsessiooniga hõlmatud tegevus on otse avatud konkurentsile kooskõlas direktiivi 2014/25/EL artikliga 34. Kuna järeldati, et elektri tootmise ja hulgimüügi tegevus on konkurentsile avatud, vabastatakse nende tegevuste täitmise võimaldamiseks sõlmitud kontsessioonilepingud Madalmaades direktiivi 2014/23/EL kohaldamisalast.

(44) Käesoleva otsusega ette nähtud meetmed on kooskõlas riigihangete nõuandekomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Direktiivi 2014/25/EL ei kohaldata lepingute suhtes, mille hankijad sõlmivad elektri tootmiseks ja hulgimüügiks Madalmaades.

([1]) Komisjoni 14. juuli 2010. aasta otsus 2010/403/EL, millega elektri tootmine ja hulgimüük Itaalia põhjaosa makrotsoonis ning elektri jaemüük kesk-, kõrge- ja ülikõrgepingevõrguga ühendatud lõpptarbijatele kogu Itaalias vabastatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/17/EÜ (millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused) kohaldamisest (ELT L 186, 20.7.2010, lk 44), punkt 11.

([2]) ACM järeldas oma viimases, 2014. aastal avaldatud likviidsusaruandes, et elektri hulgimüügituru likviidsus (nt suuremad kaubeldud kogused, madalam hinnavolatiilsus ja väiksem ostu-müügi noteeringute vahe) paistab olevat aastatel 2009–2013 suurenenud. ACM märki ka, et päevasisese toodanguga tehtud tehingute arv 2013. aastal rohkem kui kahekordistus võrreldes 2012. aastaga.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Madalmaade Kuningriigile.

Brüssel, 12. detsember 2017

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Elżbieta BIEŃKOWSKA